

EAPC - Gestió i control de subvencions i ajuts



Principis rectors de la gestió de les subvencions

17-03-2022

El títol preliminar de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions (LGS), conté les disposicions generals en matèria de subvencions. Delimita en el primer capítol l'àmbit objectiu i subjectiu de la LGS i, en el segon, les disposicions comunes en què s'estableixen, entre d'altres, els principis inspiradors i els requisits per atorgar les subvencions.

Concretament, l'article 8.3 de la LGS estableix que la gestió de les subvencions s'ha de fer d'acord amb els principis següents:

- Publicitat, transparència, concurrència, objectivitat, igualtat i no-discriminació.
- Eficàcia en el compliment dels objectius fixats per l'administració concedent.
- Eficiència en l'assignació i la utilització dels recursos públics.
- Aquests principis es projecten sobre la relació jurídicosubvencional des del naixement fins a la finalització normal –derivada del compliment de la finalitat a la qual es destina– o anormal –en cas de pèrdua del dret de cobrament de la subvenció o reintegrament parcial o total de les quantitats percebudes per dur a terme l'activitat o el projecte subvencionat.

Recorden els principis inspiradors de l'activitat contractual de les administracions públiques, ja que, tal com s'indica a l'exposició de motius de la LGS, aquesta pren com a referència la Llei de contractes de les administracions públiques per recollir els principis que han d'informar la gestió de subvencions (igualtat, publicitat, transparència, objectivitat, eficàcia i eficiència) i els requisits que necessàriament s'han de complir per atorgar subvencions i per obtenir la condició de beneficiari o entitat col·laboradora.

El principi de publicitat vol fomentar la concurrència dels possibles beneficiaris i s'aplica tant abans com després de la concessió de les subvencions:

- D'acord amb els articles 18.2 i 20.8 de la LGS i els articles 4 i 6 del Reial decret 130/2019, de 8 de març, pels quals es regulen la Base de Dades Nacional de Subvencions (BDNS) i la publicitat de les subvencions i altres ajuts públics, les administracions concedents han de remetre la convocatòria de les subvencions a la BDNS per publicar-la al diari oficial corresponent.
- Segons els articles 18.2 i 20.8 de la LGS i l'article 4 del Reial decret 130/2019, les administracions concedents també ha de remetre a la BDNS la informació sobre la concessió i el pagament de les

subvencions, així com les resolucions de procediments de reintegrament i les resolucions firmes de procediments sancionadors.

- D'acord amb l'article 18.3 de la LGS, els beneficiaris han de fer publicitat de les subvencions i les ajudes percebudes en els termes i les condicions establertes en la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.
- D'acord amb l'article 18.4 de la LGS i l'article 31 del Reial Decret 887/2006, pel qual s'aprova el Reglament de la LGS, els beneficiaris han de fer l'adequada publicitat del caràcter públic del finançament de programes, activitats, inversions o actuacions de qualsevol tipus que siguin objecte de subvenció, d'acord amb els termes establerts reglamentàriament.

El principi de transparència està íntimament lligat al principi de publicitat. Així s'expressa a l'exposició de motius de la LGS:

“Un dels principis que regirà la nova Llei general de subvencions, que com ja s'ha assenyalat, estan inspirats en els de la Llei d'estabilitat pressupostària, és el de transparència. Amb aquest objecte, les administracions hauran de fer públiques les subvencions que concedeixin, i, alhora, la llei estableix l'obligació de formar una base de dades d'àmbit nacional que ha de contenir informació rellevant sobre totes les subvencions concedides. Aquesta transparència més gran, juntament amb la gran varietat d'instruments que s'articulen a la llei, redunda de forma directa en un increment dels nivells d'eficiència i eficàcia en la gestió de la despesa pública subvencional.”

El principi de concurrència es projecta en el procediment de concessió de subvencions en règim de concurrència competitiva, establert en l'article 22.1 de la LGS, en el qual poden participar tots els sol·licitants que compleixin els requisits per obtenir la condició de beneficiari recollida en l'article 13 de la LGS i reuneixin els requisits específics establerts a les bases reguladores.

Les subvencions concedides de forma directa establertes en l'article 22.2 de la LGS són excepcionals i no els és aplicable el principi de concurrència. Pel que fa a les entitats col·laboradores establertes en l'article 12 de la LGS, l'exposició de motius i l'article 16 de la LGS expressen que:

“[...] quan aquesta sigui una entitat de dret privat, la seva selecció s'ha de fer d'acord amb els principis de publicitat, concurrència i objectivitat. No obstant això, si els termes en què s'acordi la col·laboració es trobessin dins l'objecte del contracte d'assistència tècnica, o de qualsevol altre dels regulats en el text refós de la Llei de contractes de les administracions públiques (actualment, Llei 9/2017), [...] és plenament aplicable aquesta norma, i no només els principis enunciats anteriorment, tant per seleccionar l'entitat com per determinar el règim jurídic i els efectes de la col·laboració.”

El principi d'objectivitat deriva del mandat constitucional, de què es desprèn una exigència de dur a terme una activitat que no tingui discriminacions ni injustícies o, el que és el mateix, que s'efectuïn els procediments de concessió de subvencions amb objectivitat, sense vicis en la imparcialitat. En aquest sentit, l'article 17.3 de la LGS regula el contingut mínim de les bases reguladores i estableix que aquestes han de contenir els criteris objectius d'atorgament de la subvenció i, si s'escau, la ponderació d'aquests criteris.

De la mateixa manera que el principi d'objectivitat, els principis d'igualtat i no-discriminació es desprenen de l'article 14 de la Constitució espanyola, que estableix que "Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social". Cal tenir present que el principi d'objectivitat guarda una estreta relació amb el principi d'igualtat, i és que qualsevol sol·licitant que reuneixi els requisits que determinin les bases de la subvenció té dret a presentar-se a la convocatòria, i no li poden privar, per tant, i en cas que aquesta privació es produeixi la decisió ha d'estar perfectament justificada de forma raonable i objectiva.

Si bé els principis anteriors es projecten de manera específica sobre els beneficiaris, els criteris d'eficàcia i eficiència es refereixen a criteris d'una bona gestió financera de les administracions públiques. Així s'expressa a l'exposició de motius de la LGS quan estableix que aquests dos principis estan adreçats a incrementar el nivell d'eficàcia i eficiència en tot el que pertoca a la gestió de la despesa pública subvencional.

El principi d'eficiència desenvolupat en l'article 7 de la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, disposa que la gestió dels recursos públics s'ha d'orientar a l'eficàcia, l'eficiència, l'economia i la qualitat, i amb aquesta finalitat s'han d'aplicar polítiques de racionalització de la despesa i de millora de la gestió del sector públic.



Marta Mas Valentí

Tècnica de serveis econòmics amb adscripció a Intervenció - Control Financer de la Diputació de Girona